

REDACTIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Anstro-Ungaria:
un an 20 cor. pe 1/4
10 cor.; pe 1/4 de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinitate pe an:
40 franci.
manuscrisuri nu se napofază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate au se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 18

INCURCĂTURI

IN AUSTRIA.

Zilele de 4, 5 și 6 Maiu bătrânul nostru Monarch le-a petrecut în mijlocul unor strălucite serbări, date la Berlin, unde moștenitorul tronului Imperăriei germane a fost declarat rege. Deși Domnitorul nostru nu a fost în capitala Germaniei să participe la aceste serbări familiale, totuși lumea întreagă îl laudă, prin această călătorie a sa a înlocuit pacea. Și cu privilegiul acestor serbări între cei doi împărați s'au schimbă adevărate cuvinte, cari sunt o garanție, că ei amândoi, precum și regele Italiei, țin mai presus de toate pace.

Abia ajuns însă acasă la Viena, Monarchul nostru trebuia să afle, că popoarele de sub sceptrul său, anume Cehii și Germanii, s'au încăierat ează. Și din pricina vechie, cunoscută de toată lumea, pricină care și în țara Ungurească ține în fierbere inimile și le împiedecă să-și dea mâna frățeste pentru ca în unire să se lupte pentru binele patriei. Unii vorbesc că această mârșă ca alții. Lupta izbucnită în Reichsrath, unde la 8 Maiu n. s'au petrecut lucruri deosebite de tot, așa că eărăși s'a pierdut orice nădejde, ca marele sfat Imperial să mai poată lucra.

Lupta au pornit-o Cehii, deși ministrul Körber chiar în cea dintâi Reichsrathului a înaintat proiectul de lege privitor la folosirea limbii în Boemia, afacere, pentru care în Austria Cehii și Germanii se luptă de-atâtă vreme. Cehii însă stau acum pe lângă hotărârea lor veche: să nu vor să lase a se lucra în Reichsrath până ce guvernul nu va pune în vigoare eără ordonanțele lui Bismarck, retrase în urma obstrucțiunii ce făcuseră Germanii.

Care va să zică: atunci au făcut scandal Germanii, așa că trei guverne au căzut și Viena a ajuns pe calea în vreme de revoluție, eără s'au apucat de obstrucționism.

Va trebui deci să cadă și acum Körber, ori să se împrăstie Reichsrathul. Dacă să se împacă lucrurile, așa vede, nu mai e chip. Îndeosebi acum, după ce în Dieta s'au deslășuit eără toate patimile, așa că de-aștia numai de pînă nu s'au luat, eără și-au aruncat în față vorbele mai aspre.

Eată unde duce nedreptatea. Ani zile adică, Germanii au asuprit Cehii. În urmă, când a venit un guvern, Badenii, care să le facă pe ei și Cehilor, Nemții s'au apucat de scandal. Acum Cehii fac ce au putut delă Germanii. De suferit suferă însă întreaga Imperărie, căci atunci ei în loc să-și frământă min-

tea cum să îndrepteze reul ce bântuie pe toți, perd anii într-o luptă steampă și nemiluită.

Așa, că pe când Austria are ca împărat pe cel mai mare păzitor al păcii din Europa, între popoarele lui Francisc Iosif bântuie o luptă necontentită, încât de ani de zile parlamentul nu mai e în stare a lucra și bătrânul Monarch abia mai știe cum să direcționeze lucrurile de pe o zi pe alta.

Trebue să se pună însă odată capăt și acestor incurcături. După semnele ce s'arată, lucrurile au și ajuns acum la desnodământ. Neputându-se adevărat înțelege popoarele între sine, va trebui să se supună fiecare voinței prea înalte.

Autonomia catolică. Eri comisia de 27, alcătuită a se ocupa de afacerea autonomiei catolice, a ținut ședință. S'a discutat adresa corpului episcopesc și adresa guvernului.

După-cum se scrie, ministrul Wlassics a reușit să exopereze de la Coroană promisiuni mai bine împlinibile de a face ca pe viitor fondurile catolice să fie declarate, în principiu, ca fiind de sfera de administrare a congresului catolic ce se va înstitui d'odată cu autonomia.

Presa maghiară despre alegerea d-lui Mangra. „Nagyvárad” (de la 8 Maiu n.) scrie un articol de fond despre alegerea de vicar a d-lui V. Mangra. Scrie, între altele:

„N'am pute să zicem, că alegerea aceasta a fost primită între Unguri cu mulțumire generală. Pentru-că știm cum în trecut nou vicar a provocat, prin atitudinea sa antimaghiară, adevărată furtună, știm că guvernul l'a și suspendat de la catedra seminarială și procesul său disciplinar s'a târâganat mult, până ce acum s'a sfârșit așa, că intervenind episcopul, Mangra a fost pus eără la catedră. Vasile Mangra este îndeosebi cunoscut ca agitator antimaghiar, ultraist de frunte, și de aceea am spune neadever afirmând că maghiarimea l'ar primi cu bucurie în noua sa demnitate.”

Numitul ziar însă, în restul articolului totuși zice, că nu trebuie Ungurii să se alarmeze, ci să aștepte și să judece pe dl Mangra după faptele ce le va săvârși.

Crede anume, că dl Mangra va înțelege că interesul cel mai mare, politica cea mai înaltă a Românilor este înțelegerea cu Ungurii!

Desigur. Vorba e numai, ca Ungurii să înțeleagă și ei că interesul lor este să nu provoace nici pe Români, nici pe celelalte naționalități, ci în țeară să domnească dreptatea!

FONDUL IANCU.

Se știe, că tribunalul din Alba Iulia aduce o sentință, ca Fondul Iancu să fie confiscat în urma apelului făcut de dl Dr. St. C. Pop în numele d-lui Liviu Albini, tabla regească din Cluj a schimbat însă sentința așa fel, că pe d'oparte a declarat vinovat pe dl Albini, pe de altă parte însă din fondul, care acum se urcă la aproape 5000 fl. și se administrează de

comitetul Asociației, se confiscă numai vreo 400 fl., cât s'a colectat și după opreliștea dată de ministrul Perczel.

S'a făcut însă apel la Curie, și împotriva acestei confiscări.

Chestia națională la Paris.

Membrii secțiunii din Paris a ligii culturale sun' într-o rodnică activitate. Ei se pregătesc pentru congresul internațional studentesc ce se va ține în cursul lunii August la Paris, unde țin să reprezinte cu demnitate pe Români și să susțină cu căldură cauza lor, față cu lupta ascunsă ce vrășmașii românismului o duc cu mare cutezanță de la un timp încoace.

În acest scop, după-cum am anunțat, membrii secției din Paris a ligii au început să ție conferințe în chestia națională. Pîn'acum au ținut conferințe d-nii I. T. Ghica și D. A. Teodoru, cărora le vor urma d-nii H. Durand, I. Ulea, I. G. Duca, D. Negulescu și G. Danielopol.

Conferințele acestea vor fi reunite într'un volum sub titlul „Privire generală asupra chestiunii naționale a Românilor din Transilvania” și acest volum va fi distribuit la Paris cu ocazia congresului.

DIN ROMANIA

Intrunirea liberală. În vederea alegerii de senator ce se va ține acum, Duminecă, partidul național-liberal a ținut Duminecă o mare întrunire în sala Dacia.

Au vorbit d-nii D. Sturdza, Procopie Dimitrescu, Al. Ionescu, Morșun, Matac și P. Aurclian. Oratorii au arătat rînd pe rînd greșelile guvernului și la sfârșit s'a proclamat candidatura dlui Procopie Dimitrescu, fost senator, mare proprietar, bărbat cu mare trecere în capitală.

Sfântul Sinod.

Luna viitoare se va deschide sesiunea sfântului Sinod.

Ședințele vor dura 15 zile. În care timp se vor rezolvi mai multe chestiuni importante.

Parastas.

Sămbătă, 22 Aprilie, după-cum s'a anunțat, s'a oficiat un parastas la Ghergan în memoria răposatului Ioan Ghica.

Pe moment s'au depus mai multe coroane, printre care a dlui C. Olănescu, președintele camerei, din partea adunării deputaților, a dlui Dimitrie Sturdza, din partea partidului liberal și una a dlui C. Notara, din partea artiștilor Teatrului Național.

De la Sinodul Aradan.

— Încheierea Sinodului. — Lucrările lui. — Alegerea de vicar a dlui Mangra. — Consistoarele. —

Sinodul eparchiei Aradului s'a închis în acest an, Sămbătă seara, în mijlocul unei mari însuflețiri. Deputații au fost veseli pe de o parte pentru

că — după cum a zis P. S. Sa episcopul Goldiș — bună muncă au lucrat, eără pe de altă parte pentru că de mult nu s'a mai pomenit la Arad un sinod în care desbaterile să se petreacă așa de liniștit, într'o frație atât de îmbucurătoare.

Noul episcop, bun și blând cum este, a reușit să introducă și în Sinod acest spirit binefacător.

De aceea s'au și putut sfîrși toate lucrările ce erau aduse în desbaterea Sinodului. Și era mare numărul acestor lucrări — vrafuri de acte!

Sinodul a ascultat, întîiu de toate, raportul comisiei bisericești, făcut pe temeiul referatului dlui protosinel Pap, de Dr. I. Trăilescu, protopop al Chișineului. Ni-s'a făcut icoana stării de lucruri din parochii, arătându-se relele în toată golăteala lor, dar' dându-ni-se și momentele de bucurie, cum e bunăoară faptul că numărul celor trecuți la altă lege, îndeosebi la „pocăiți”, a scăzut! S'au propus și s'au primit apoi mijloacele de îndreptare a rezelor.

Pe lângă afacerile școlare, puse acum în mână destoinice, căci Sinodul a ales referent școlar pe dl Romul Ciorogariu, Sinodul a fost apoi mult preocupat de afacerile bănești. S'a constatat adevărat un fapt că se poate de trist: an de-arîndul gospodăria diecesei s'a dus tot cu deficit, cheltuiindu-se peste prevederile bugetare ori neîncasându-se cât era prevăzut, așa că avem un deficit de 24—25.000 fl.

În urma unei discuțiuni la care au luat parte d-nii Oncu, Suciu, Popovici-Siria și alții, s'a hotărît ca să se pună pe viitor o grijă deosebită întru a echilibra negreșit bugetul.

Tot pentru ca socotelile să fie în regulă, s'a dat aspre îndrumări dlui Zigre, președintele comitetului de administrație a fundației „Zsiga” din Oradea-Mare și dlui archimandrit Hamza să prezente acte justificative (dovezi) pe lângă socoteala ce fac — cel întîiu despre fondățiile eără — cel din urmă despre cheltuielile de la mănăstirea Bodroguțului.

Dl protopop Pacala, a încercat, ce-i drept, să înduplece Sinodul a nu fi aspru față de dl Zigre, zicînd că Sinodul și-a făcut părere pe temeiul greșit. Ridicase însă târziu cuvîntul.

Fără îndoială, ceea ce mai mult a sbruciumat Sinodul, a fost alegerea de vicar. D. V. Mangra a primit prin această alegere, o dreaptă răsplată. Eără consistoriul din Oradea-Mare va avea în fruntea sa un preot bun, un Român verde și un fiu iubit al patriei, contra căruia dacă s'au năpustit în trecut și Unguri și Komani, era pentru-că patima celor dintăiu era nutrită de răutatea și slăbiciunea cestora din urmă. I-se puneau d-lui Mangra tot felul de pedeci pentru-ca cu atât mai ușor să poată înainta altul. Dragostea pentru dl Mangra se

arăta însă cu atâta putere în Sinod, că dl Hamsea (archimandritul) și dl Pap (protosincelul) nici n'au candidat, ci prietenii lor au dat bile albe și astfel s'a ales cu 30 voturi dl Mangra. Numai anul trecut, la alegerea de episcop, a fost în Sinod o însuflețire ca și Sâmbătă, când P. S. Sa episcopul l'a declarat ales și întărit și din partea pe dl Mangra.

În cele două consistorii de asemeni s'au ales tot bărbați harnici, fi cu iubire pentru maica biserică.

Seara pe la oarele opt P. S. Sa Episcopul Goldiș a închis Sinodul. A mulțumit tuturor deputaților pentru zelul și înțelegerea cu care au lucrat, înlesnindu-i astfel și P. Sfinției Sale conducerea și-a arătat bucuria că toate s'au sfârșit în pace și a cerut dela Dumnezeu binecuvântare asupra lucrărilor Sinodului și a deputaților.

Lungi și însuflețite „trăiască” au răsunat în sală.

Dl P. Truța a mulțumit în numele Sinodului P. S. Sale Episcopului pentru înțeleapta și dreapta conducere. Arată în același timp însemnătatea lucrărilor acestui Sinod, cu Episcop nou în frunte, lucrări îndreptate întru ridicarea sfintei noastre biserici, scoțând la iveală alegerea nimerită și meritată a dlui Mangra de vicar la Oradia. Cea mai mare bucurie este însă, că începând cu ziua de azi să între în ființă o nouă eră, cu oameni noi, s'a pus capăt și frământărilor ce ni-au sbruciat din toamna anului 1898, când cu moartea Mitropolitului Miron.

Asigură că și în viitor Sinodul va da P. S. Sale întreg concursul pentru a deservii tot ce va socoti bine și folositor bisericii și școlii române.

Cuvintele însuflețite ale dlui Truța s'au pierdut într'un adevărat potop de ovățiuni și toți au părăsit sala de ședințe cu sufletul înălțat și hotărâți ca pe viitor și mai mult să pună umăr la umăr pentru binele obșteșe.

Din Dietă.

— Ședința dela 10 Maiu. —

A fost o ședință ceva mai viasă decât cele din zilele trecute. Între multe obiecte ale programului amintim: cazul de incompatibilitate al deputatului Ugroń Gábor, în contra căruia s'a înștiințat acum un nou caz de asemenea natură, care s'a predat comisiei; renunțul la alegerea de membri în Delegația a deputaților partidului popular contele Zichy János junior și Rakovszky István, ceea-ce camera a primit, și a hotărât înlocuirea lor prin alți doi, dintre membrii suplenți.

După astea referentul Jakabffy Imre a prezentat camerei proiectul de lege despre acoperirea cheltuielilor provenite cu renovarea semnelor trebuitoare la granița ungaro-română.

A urmat apoi dezbaterile asupra proiectului de lege relativ la sistarea obligamentului de timbru pentru călindare, publicațiuni, anunțuri și pentru ziare peste tot. — Proiectul a fost primit de cameră unanim și fără discuție.

Cu atât mai lungă a fost dezbaterile asupra proiectului de lege despre „contingentul de spirit”, la care au vorbit deputații Komjathy Béla și Neumann Armin, apoi ministrul de finanțe Lukács László.

Dezbaterile asupra acestui proiect continuă.

SINODUL ARCHIDIECESAN.

Ședința VIII.

Sibiu, 22 Aprilie v.

Ședința se deschide la 9 oare a. m. Se autenticează protocoalele ședințelor a VI-a și a VII-a.

Dr. I. Pușcariu mulțumește Sinodului și îndeosebi Mitropolitului pentru promovarea sa la rangul de arhiepiscop titular, propusă de Consistoriu și primită în ședința a VII. (de Marti 3 Maiu n.) a Sinodului.

La ordinea zilei alegerea asesorilor consistoriali pe un nou period de 3 ani.

Ședința se suspende pe 5 minute, pentru consultare.

Redeschizându-se ședința, se procedează la alegere, care se face prin votare secretă. Au votat 52 deputați. Facându-se scrutina-re, se constată că majoritatea voturilor a intrunit-o: în *senatul școlar*: Vasile Damian, Vasile Voina, Dr. E. Cristea, Dr. Ioan Mihu, Dr. Daniil P. Barcianu, Dr. Liviu de Leméy, Virgil Onițu, Arseniu Vlaicu și Mihail Cirlea; iar în *senatul episcopesc*: Nicolau Ivan, Ioan Droc, Galacteon Șagău, Petru Pipos, Parteniu Cosma, Ioan de Preda, Dr. Nicolau Vecerde, Pantaleon Lucaș și Ștefan Stroia.

Alegerea referentului școlar se amână până la sesiunea viitoare.

La ordinea zilei zidirea catedralei.

Raportorul comisiei organizatoare, Dr. I. Mihu espune fazele de când s'a resuscitat această afacere, arată că în urma concursului scris au intrat 31 planuri, care au fost examinate prin trei arhitecți și aceștia recomandă Sinodului 3 planuri, spre a alege unul din ele; propune a se zidi în strada Măcelarilor, unde e biserica de acum demolând casele din giurul aceleia.

Se întinde o discuție mai lungă, la care ia parte deputații Dr. D. P. Barcianu, susținând concluderile sinodal din anul tr., de a se zidi catedrala în strada Motii, apoi P. Cosma propune a se zidi în grădina „Flora”.

Septenvirul propune a se zidi în grădina seminarială (Strada Șevis). Mai vorbesc deputații Iosif Pușcariu și P. Fipos.

Punându-se la vot, contra-propunerile cad și se primește propunerea comisiei, de a se zidi catedrala în strada Măcelarilor.

Ședința se ridică la ora 1 și jum Proxima ședință se anunță pe 4 ore p. m.

Ședința IX.

Se deschide la orele 4 m.

Referentul Dr. Ioan Mihu, arată, că comisiunea organizatoare nu s'a putut uoi în păreri pentru recomandarea unui plan de zidire a catedralei.

Majoritatea membrilor din comisiune recomandă Sinodului spre acceptare planul, care a obținut premiul prim „Constantin și Elena”, și care e o copie a bisericii din Constantinopol „Sofia”, iar minoritatea din comisiune recomandă „Catedrala”; arată mai departe superioritatea planului prim față de al doilea, și ca unul dintre cele mai acomodabile pentru noi și propune Sinodului spre primire planul intitulat „Constantin și Elena” cu modificările propuse de oamenii experți, îndrumând totodată consistorul a face un preliminar de spese, a încheia contract cu întreprinzătorul și a regula relația între biserica parohială de acum și între catedrala cea nouă, fiind catedrala a metropoliei și nu a parohiei Sibiu Cetate. Toate acestea să le prezinte Sinodului spre aprobare în sesiunea viitoare.

Deputatul I. A. de Preda propune a se accepta planul cu premiul al doilea intitulat „Catedrala”.

Deput. Cav. Pușcariu își exprimă dorința ca, dacă se poate, biserica cea veche să nu se demoleze de tot, ci să se folosească o parte din ea ca altar, avându-și această biserică istoria sa.

Dep. N. Găroiu e pentru propunerea comisiei, afli însă de bine a face amandamentul, de a se da consistorului voie a începe cât mai iute lucrările fără aprobarea consistorului.

Un incident: În momentul când se discută mai vehement, sosi telegrama despre alegerea Președintelui Sale V. Mangra de vicariu la Oradea mare. O mișcare în întreg Sinodul. Unii părliți, alții veseli de surprinzătoarea veste.

Dep. D. Comșa și Dr. D. P. Barcianu spriginesc propunerea comisiei, iar A. Vlaicu face un adaus la propunerea comisiei, ca consistorul să ne prezinte la sesiunea viitoare și un model din ghips.

Punându-se la vot contra propunerile dep. I. A. de Preda și N. Găroiu cad și se primește propunerea comisiei cu adausul deput. A. Vlaicu.

Proxima ședință se anunță pe mâine zi la 10 ore a. m.

Riporter.

FELICITĂRI

pentru dl V. Mangra, noul vicar al Oradei-Mari.

De când a fost ales vicar, dl Mangra continuă a primi felicitări din toate părțile. Noue ni-s'a trimis următoarea adresă, cu rugarea s-o publicăm:

Chemarea Duhului Sfânt din Dumineca Tomii, sevrărită prin P. S. Sa d-lui Episcop Iosif Goldiș, Prea grațiosul nostru Părinte, luminează mintea celor ce doresc înaintarea bisericii și a poporului, și astfel prin votul lor aleseră de Vicar Episcopesc de Oradea-Mare, pe bravul nostru părinte Vasile Mangra, care de atâtea ori a dat dovezi că pentru biserică și națiune s'a născut.

De mult i-a simțit B.horul lipsa — de mult îl cheamă tainic, de mult arde de setea lui, și numai acum se despică peatru tare, din care curge și va curge apa cea dătătoare de viață bisericăscă, care va adăpa poporul însetat.

Drept aceea P. S. Sa dl Episcop să ne îngăduie, ca în numele poporului nostru credincios, pe lângă supunerea noastră să-i mulțumim pentru marele interes ce-l are față de înaintarea bisericii și ridicarea poporului.

Nu vom înceta a înălța rugăciuni ferbinți către tronul dumnezeesc ca să-i conserve scumpa viață, spre binele și înflorirea bisericii și bucuria noastră.

Iar M. St. Domnii deputați sinodali, conduși de Duhul adevărului, arătând prin munca lor, că limba și legea e vistieria Românilor cea mai scumpă, făcând bisericii și nouș serviciul mult dorit, le exprimăm din partea noastră mulțumiri.

Fie sigur P. C. Sa dl Vasile Mangra, alesul vicar al Oradei-Mari, din patria lui Memmorat, că generațiunea actuală privește la dînsul cu iubire, rugând pe D-zou ca să-i deie sãria pentru a vedă cu ochii proprii fericirea și mântuirea poporului ce i-s'a încredințat spre conducere.

Trăiască Prea Sfinția Sa dl Episcop Iosif Goldiș!

Trăiască deputații noștri bravi sinodali! Trăiască mult doritul nostru Vicar V. Mangra.

Apateul-rom, 1900 Maiu 8 n.

Ștefan Fătu preot, Vasiliu Popovici preot, în Sititelec, Luca Criste inv., Teodor Paul jurat com., Teodor Selejan I episcop bis., George Lazar inv. ort. rom. din Apateul român.

Lupta în comitate.

Foile maghiare sunt rău cătrănite atât împotriva Românilor, cât și contra ministrului-president Széll, din pricină că în ultima congregație a comitatului Caraș-Severin a fost din nou adusă în discuție chestia cu dizolvarea comitetului și a partidului național român.

A propus adevărat dl Coriolan Brediceanu, ca congregația să ceară de la guvern revocarea ordinului din 1894 privitor la dizolvarea comitetului și a partidului național român.

În urma acesteia, congregația s'a provocat la „lege”, care nu recunoaște decât o singură națiune politică unitară ungară, și astfel a trecut peste propunerea la ordinea zilei. Îndeosebi s'a „revoltat” în contra propunerii dlui Brediceanu, — membrul Suttaj

Ferencz, care a pretins respingerea propunerii.

Erupțiunile șoviniste au provocat mare agitație în rândurile membrilor români. Cu toate majoritatea congregației a respingut propunerea Românilor.

Răsboiul buro-enig

După știrile din urmă, engleză înaintează spre riul Zar, se vede, că Burii le va ține Englezilor înainte orașul Kronstadt unde le le vor face mari greutăți.

Cam la aceeași înălțime răsărit dela trupele generalilor Rundle și Brabant. Scopul acestuia să se apropie de Kronstadt — planul — va trebui să ajungă la Metuen, dacă, bine înțeleși vor îngădui-o aceasta dinspre Burii.

Istețimea Burilor însă surprinde pe Englezi pe neașteptat — ușor le poate și aci trage dungă peste socoteală. Și încă nu e, ca starea de lucruri să schimbe, și în curând să avem despre noui învingeri ale Burilor.

Decamdată se trimit următoarele știri mai recente:

LONDRA, 10 Maiu. Mail* cu data de 9 Maiu din Lourenco-Marquez știră din isvor „vrednic de crezut”, că guvernul Oranje și-a transpus rezoluția în Heilbron, și că generalul cu aceeași dată anunță din Lady că a dat o proclamație, prin fãgăduiește tratament blând și celor din Natal, care au încetat război împotriva Englezilor.

BRUXELLA, 10 Maiu. B. tanții puterilor străine au încunșurat presidentul Krüger, că pe el și cetățenii lui îi vor face răspunzător nimicirea minelor de aur și de cupru (Aceasta le doare numai pe marile puteri). — Red).

Deputațiunea bură în America.

Washington, 9 Maiu. E sper Statele-Unite vor interveni pentru marea războiului din Africa.

Membru foarte numeros de belor camere ale congresului Statele-Unite, împreună cu alte notabile, ținut în 8 l. c. o ședință, în hotărât, că la sosirea ei în deputațiunea Burilor o vor propocmai ca ordinioară pe Lafayette nell și Kossuth. Se fac cele mai pregătiri pentru o primire cât se de sărbătorească.

ULTIME STIRI

Șeful statului major la Timișoara, 10 Maiu. Azi aici, venind dela Șopron și Kap maresalul baron Beck, șeful major al armatei noastre, încarat de-o suită numeroasă, a înștrupele din garnisoană. Au fost miși în chip solemn din partea rului și a consiliului orașenesc.

Întâlnirea de la Berlin și situația Balcani.

VIENA, 10 Maiu. În cercurile tice se vorbește, că din privilegiul Monarhilor la Berlin, s'a discutat raporturilor din Balcani. Se afirmă că cu acest privilegiu s'a hotărât o în contra statului-quo în Balcani, la ce s'a alăturat și Rusia. În curând se — Tarul se va întâlni cu përatul Wilhelm și atunci se va decide definitiv. În această politică în Balcani va ave un rol și Italia.

ANDREIU baron de ȘAGUNA.

Discurs rostit la Academia Română în ziua de 13 (26) Martie 1900 în ședință solemnă sub președința Majestății Sale Regelui,
de

Nicolae Popca

Episcopul Caransebeșului.

(Continuare).

Majestatea Voastră,
Alteță Regală,
Onorați colegi!

Eată faptă nobilă, faptă rară, ce puține exemple își va fi mai adăud în istoria popoarelor! Mitropolitul Șaguna, nesilit de nimic, din propriul său îndemn, depuse puterea administrativă și legislativă în mâinile Congresului.

Și Congresul încă secunda din parte-și la decizia Mitropolitului său, dându-i o adresă foarte frumoasă de mulțumire pentru luptele, străduirile și sacrificiile sale multe și grele, uriașe, ce le aduse pe altarul bisericii naționale. În urma acestei adrese, prea veneratul Mitropolit, adânc mișcat de cuvintele de recunoștință ce i-se adresară, din nou în cuvânt și, între lacrimi duioase, ca și cum ar fi prevăzut că i-se apropie sfârșitul vieții glorioase, mai rosti încă câteva cuvinte pătrunzătoare, zicând:

„Nu voui, Domnilor, nici cu privilegiul acesta să ostenez atențiunea domniilor voastre, deci fie-mi iertat a zice numai: că de la lucrărilor noastre mai departe atârnă la d-voastră! Aș dori să vă spun multe momente ale acestea de despărțire, esența acestora însă este: să fiți rîvnitori legii, să vă sufaceți voastre pentru legătura părinților vostri; aduceți-vă aminte de lucrările lor, cari le-au făcut întru generațiunile lor, și căror următori suntem noi, și veți lua păcirea mare și nume etern. Amin!” (1)

Dar nu numai în afară, față cu regimul politic și cu jurisdicțiunile bisericești, lupta Șaguna pentru libertatea, autonomismul și egala îndreptățire a bisericii sale, și în lăuntrul acesteia în toate direcțiunile chemării sale arhiericești, pentru a-i restitui valoarea și prestigiul, pentru a-i procura buna stare spirituală și materială, ridică clerul și poporul, ambele decăzute, la gradul de cultură și la demnitatea ce le revin; el restaură ordinea și disciplina în cler și peste tot în biserică; el restitui bisericii, care se perduse și se călcăse pe tot în picioare în timpurile de suferință.

Și știind el că spre acest sfârșit se mulțumește materiale înainte de toate, încă în timpuri se îngrijă în această privință din două moduri: în sus către regim și în jos către poporul eparchial. În modul prim se îngrijă el că, pe baza egalei îndreptățiri, din dela regim din visteria Statului ajunge și dotațiunile corăspunzătoare pentru biserică, și anumit: pentru Consistor, pentru Seminar și pentru preoțimea și învățătorii eparchiali și pentru toate ramurile și pentru toate cerințele bisericești și școlare ale eparchiei ardelen, până și pentru canonicii și clisieri, în asemănare cu al altor eparchii din țeară. Nenumărate sunt suferințele, răzimate toate pe egala îndreptățire, pe fidelitatea și alipirea către Tron și pe sacrificiile credincioșilor.

„Majestate! — zicea el în o reprezentare — toate celelalte bisericești din țeară

se bucură; numai biserica noastră oftează în profundă intristare. Numai noi nu ne putem ridica ochii întru bucurie; numai noi trebuie să simțim în toate zilele, că religiozitatea noastră este numai suferință, biserica noastră înapoiată.” Și mai încolo: „Majestate Prea Înaltă! Noi suferim o durere nespusă. Biserica noastră predică principiul așa de curate ca ori-care din celelalte. Biserica și școala noastră cresc Majestate! Tale auziți nu mai puțin credincioși și supuși statului, nu mai puțin harnici și de omenie decât celelalte religii. Biserica noastră și fiii ei credincioși au stat pe lângă cauza împărătească cu credință tare, neclătită. Ei au susținut pe câmpul de luptă proba de foc cu bărbăție. Ei nu permit a fi întrecuți în credință, ascultare și sacrificii de nici un popor al Monarchiei. Și acești fii jelesc, căci, biserica lor se bucură de mai puține drepturi decât ori-care dintre celelalte din țeară.”

Nu se împlini dorința lui în privința dotațiunilor acestora, cerute dela stat, în modul și suma propusă de dînsul, dară totuși îi succese, în urma străduințelor sale de-a dreptul la Monarch, a câștiga pentru scopurile preținoase, în deosebite rînduri, considerabile sume dela stat, și anumit 54.000 fl. anual și 73.200 fl. odată pentru totdeauna.

Eară în jos, față cu clerul și poporul eparchial, el se știu purta așa, că la deosebite ocazii făcu numeroase colecte, cu cari apoi a înființat felurite fundațiuni și a cumpărat mai multe realități la arhiepiscopie. Dară nu numai din colecte, ci și din averea sa privată a înființat el mai multe fundațiuni și a prevăzut cu realități considerabile arhiepiscopiei. Intre cele dintău sunt următoarele:

1) Fundațiunea „Francisc Iosefină” pentru ajutorarea studenților săraci ortodoksi români; 2) Fondul bisericii catedrale; 3) Fondul arhiepiscopiei; 4) Fondul Seminarului Andreian; 5) Fondul preoțimii arhiepiscopice; 6) Fondul personalului bisericii catedrale; 7) Fondul personalului cancelariei arhiepiscopice și 8) Fondul Sinodului arhiepiscopicean.

Eară din averea sa privată a creat el următoarele fundațiuni și fonduri:

1) Tipografia arhiepiscopiceană și fondul ei; 2) „Fundațiunea Pantaziană” pentru preoțimea eparchială; 3) Fondul bisericilor sărace; 4) Fondul învățătorilor săraci; 5) Fundațiunea pentru bisericile și școlile sărace eparchiale; această fundațiune mare se numi în onoarea lui: „Fundațiunea Șaguniană”; 6) Prin testament lăsa el pentru două episcopii, ce se vor mai înființa, câte 25.000 fl., la oaltă 50.000 fl. și 7) Pentru biserica din Rășinari 4.000 fl. pentru conservarea criptei sale.

Afară de aceste fundațiuni și fonduri, Șaguna înzestră arhiepiscopicea cu numeroase realități, case și grădini, în Sibiu, între cari cele mai frumoase sunt reședința arhiepiscopicească și Seminarul pedagogic-teologic numit „Andreian” în onoarea lui.

Și în fine, ce să mai zic de odoarele cele prețioase arhiericești, de fondul instructiv arhiepiscopice și de alte multe lucruri foloșitoare, cu care înzestră el arhiepiscopicea?

Ce să mai zic în special și de biblioteca lui de mare preț, de vre-o 3—4.000 tomuri ce o procurase el din averea proprie, după deprădarea celei vechi în timpul răscoalei din 1848? Numai din Pesta cumpărase el două de-odată, una a fericitului Teodori, a literaturii naționale de oarșodini.

Eată deci ce de ajutoare, ce de fundațiuni și fonduri, ce de realități știu Șaguna să procure Bisericii sale, parte dela Stat, parte prin colecte dela clerul și poporul eparchial și parte din averea sa proprie! Eată cât de înfrumșetată și respectată lăsa el biserica la moartea sa, această Biserică, care la venirea lui în Transilvania, mai nu avea unde să-i dea adăpost! Și pe lângă toate acestea el mai lăsa prin testament Bisericii sale încă și întreagă averea sa considerabilă de aproape 300.000 fl., câștigată cu marfă sudori.

Terenul școlar la venirea lui Șaguna încă era stărp și pustiu de tot. El cel dintău se apucă de o rațională cultivare a aceluia. Activitatea lui pe acest teren încă a fost colosală, ce se poate vedea din numărul cel mare al școalelor înființate de dînsul. El cunoscuse deplin că cauza înapoiării Românilor a fost lipsa de cultură și că aceasta numai în școale bune se poate câștiga. El știa bine, că știința e putere; pentru aceea atăta zel din parte-i pentru a o rupe cu obscurantismul, imprăștiind întunerecul și făcând lumină, condițiunea esențială a existenței și prosperității naționale și bisericești; pentru aceea atătea silințe din parte-i întru înființarea a tot felul de institute și școale teologice, pedagogice, gimnasiale, capitale și elementare, ce lipsiau cu totul; pentru aceea atătea sacrificii din parte-i pentru învățământ, atătea stipendii pentru tinerimea școlară, atătea îngrijire pentru calificarea tinerilor de profesori și învățători.

Cu adevărat grele lupte și sacrificii îi costă pe Șaguna învățământul peste tot, dară el le învinsă, pentru-că devisa lui era: Înainte!

El se îngrijă pentru întreg învățământul de-o potrivă. Dar totuși lipsa cea de tot simțită în eparchie îl și lăsa să se intereseze și ocupe în prima linie și mai de aproape cu Seminarul eparchial. Acesta îi causă mari griji și-i dădu mult de lucru, până-ce îl putu aduce la stare corăspunzătoare.

Când primise căma eparchiei, el află numai un așa numit curs de preoție de șase luni. Nu mult după aceea ridică cursul acesta la un an, și mai târziu la doi ani, separând despărțimintele teologic și pedagogic unul de altul. În sfârșit, isbutind el a procura mijloacele materiale, parte de la regim, parte din colecte, și cumpărând o casă corăspunzătoare, anume spre acest scop, din averea proprie, putu completa Seminarul în mod corăspunzător.

Și ast-fel organizând Șaguna acest institut creat de dînsul în mod satisfăcător, ajunse a-și vedea, și în direcțiunea aceasta, una din operele sale cardinale adusă la îndeplinire, încât Sinodul din 1874 și 1875, după moartea lui, cu tot dreptul, în semn

de prea meritată recunoștință, spre eterna memorie și venerațiune a dînsului, îi dădu numele după fondatorul lui de: „Andreian”.

Nu mai puțin zel a dezvoltat Șaguna și pentru școalele medii: gimnasiale, reale și comerciale. El îndemna în scris, cu graiul și cu fapta, tot-deauna la înființarea lor și nu cruța nici avere, nici sănătate, când cerea trebuința să se facă pașii necesari în interesul acestora.

Gimnaziul complet din Brașov în mare parte lui are să-i mulțumească existența sa. El însuși puse peatră fundamentală la edificiul cel mare, gimnazial la anul 1852, cu mare solemnitate. La aprobarea gimnaziului din partea regimului tot el în persoană duse această știre la Brașov, sicând în cuvântarea sa: „Iubiților mei fii! am știut că veți avea mare bucurie de darul împărătesc, am venit să mă bucur și eu împreună cu voi; primiți-mă și pe mine la ospățul bucuriei voastre.”

Și în fine, la publicarea dreptului de publicitate al aceluiași gimnaziu, tot el însărcină pe profesorii gimnasiali ca în ziua publicării, fie-care în câte o biserică din cele patru din Brașov să țină câte-o cuvântare despre însemnătatea și istoria gimnaziului lor.

Dar nu numai ajutoare morale, ci și materiale, și încă considerabile, dădu Șaguna gimnaziului acestuia; pentru-că la înființarea lui el concursă cu 2000 fl., pentru jurnale școlastice pe seama profesorilor cu 50 fl. anual, pentru locuința stabilă a directorului gimnazial cu 4—5.000 fl. și tot pentru acel gimnaziu mijloci el o subvențiune anuală de 4000 fl. dela Stat.

Relativ la gimnaziul din Brad, în Zărand, el sprigini la regim înființarea gimnaziului și îmbărbătă preoțimea și poporul, ca pe fondatorii aceluia, la preaveeranță în această întreprindere salutară, și tot el le compuse și statutele și se îngrijă pentru asigurarea fondului gimnazial, la care el încă concursă cu 2000 fl.

În sfârșit, mai făcu el câte o fundațiune pentru școala capitală din Săliște de 700 fl. și pentru cea din Făgăraș numită Negru-Vodă de 600 fl.

Dară grijea, atențiunea și ocupațiunea lui Șaguna pe terenul învățământului le absorbiau fără îndoială școalele populare în măsură și mai mare. Silințele și luptele lui în această direcțiune au fost admirabile, nesuportabile de alții decât numai de spirite înalte, menite a săvârși lucruri mari. El a privit școala populară de aceea ce este în adevăr, de fundamentul învățământului întreg.

La venirea lui, cum se aminti, școalele populare și încă cele mai elementare, cari singure formau tot învățământul la Români, erau foarte puține, ici colo câte una. Nenumărate sunt actele lui Șaguna: reprezentățiunile la regim și organele sale, ordinațiuni și alte dispozițiuni către clerul și poporul eparchial în afaceri școlare și anumit pentru înființarea, dotarea și buna organizare a școalelor populare. Numai circularele lui îndreptate în această privință către clerul și poporul eparchial ar da un

(1) A se vedea protocolul Congresului din anul...

material amplu, din care am putè cunoaște în mod satisfăcător începutul și dezvoltarea succesivă a școlilor populare până în timpul prezent, precum și cât de clare și sănătoase idei avea el în privința caracterului școlilor confesionale și cât de bine știa el apără drepturile autonome ale școlilor populare față cu ori-ce eventualitate.

(Va urma.)

Academia Română

Anul 1900—1901

A. Personalul Delegațiunii.

Președinte al Academiei Române; Dl. Poni P. Asesori (Vice-Președinti) din Secțiunea Literară dl. Negruzzi I. C.; din Secțiunea Istorică dl. Urechia V. A.; din Secțiunea Științifică dl. Aurelian P. S. Secretar General (pe 7 ani, 1898—1905) dl. Sturdza D. A.

B. Personalul Secțiunilor.

I. Secțiunea Literară. Președinte: Dl. Tocilescu Gr. G. (București); vice președinte: dl. Vulcan Iosif (Oradea-Mare) secretar (pe 7 ani, 1897—1904) dl. Quintescu N. (București). Membri: dl. Caragiani Ioan (Iași); dl. Hașdeu B. P. (Câmpina); dl. Maiorescu T. (București); dl. Naum A. (Iași); dl. Negruzzi I. C. (București); dl. Ollănescu D. C. (București); dl. Philippide A. (Iași); dl. Pușcariu I. (Bran); dl. Sbierea Ioan (Cernăuți).

II. Secțiunea Istorică. Președinte: dl. Urechia V. A. (București); vice-președinte: dl. Erbiceanu C. (București); secretar (pe 7 ani, 1900—1907) dl. Maniu Vasile (București). Membri: dl. Babeș Vincentiu (Budapesta); dl. Ionescu N. (Iași); dl. Kalinderu I. (București); Marian S. Fl. (Suceava); dl. Marienescu A. M. (Oradea-Mare); dl. Moldovanu I. M. (Blaj); dl. Popea Episcopul N. (Caransebeș); dl. Sturdza D. A. (București) dl. Xenopol A. D. (Iași).

III. Secțiunea Științifică. Președinte: dl. Aurelian P. S. (București); vice-președinte: dl. Fălcoianu St. (București); secretar (pe 7 ani, 1900—1907) dl. Ștefănescu Gr. (București). Membri: dl. Babeș Dr. V. (București); dl. Felix Dr. I. (București); Haret Sp. (București); dl. Istrati Dr. C. I. (București); dl. Kretzulescu N. (București); dl. Poni Petru, (Iași); dl. Porcius Florian (Radna); Saligny Anghel (București); dl. Teclu Nicolae (Viena).

(Va urma.)

Din Seliște.

5 Maiu st. n. 1900.

Mult stimabile d-le Redactor!

În numărul de Mercuri 19 Aprilie st. vechiu a. c. a apărut în „Tribuna Popului” o corespondență referitoare la petrecerea „Reuniunii meseriașilor” din loc, subscrisă de „Selișteanul”.

Fiindcă acea corespondență a adus supărare asupra unei părți a stratului inteligent din loc și în deosebi asupra d-lui Dr. Nicolae Comșa, și pentru-că mai mulți înși dintre domnii interesați în cauză ar fi de credință, că eu aș fi autorul corespondenței amintite, știind că mai dau și eu câte o dare de seamă din când în când în prețitul nostru ziar „Trib. Pop.”,—binevoiti, vă rog, a răspunde: dacă eu sau un altul suntem autorii acelei corespondențe? (Certificăm, că nu dl. N. Munteanu a scris acea corespondență. Red.)

O fac aceasta, pentru-că nu vreau să las pe nimenea în dubietate a crede că eu aș căuta să fac intrigă între meseriași și inteligenți.

Dacă reușita petrecerii a fost bună, atunci are să i-se aducă mulțumită din partea noastră a meseriașilor și d-lui Constantin Cristiu, învățător și secretar al reuniunii noastre, fiindu-ne dînsul instructor și în deosebi d-lui Toma Elciu, care a avut anul trecut bunăvoința a ne instrua pentru prima oară și a desvolta în noi dorința de a ne prezenta publicului la petrecerile noastre și cu câte o „piesă teatrală”.

Contând pe bunăvoința D-voastre că veți da loc scrisoarei mele în prețitul nostru ziar „Trib. Pop.”, Vă aduc profunde mele mulțumiri anticipative.

Cu distinsă stimă:

Nicolae Al. Munteanu,
cordonier.

Dela sate.

Daruri pentru biserica din Bozovicium.
Marinimosul domn oficiant Ilie Piescu cu soția Mihaela și fiica Ana au dăruit un ehi-vot de o frumusețe rară în preț de 100 fl., care s'a sfințit în ziua cea mare a sf. Paști de către D-nii preoți locali Nicolae Brinzei, Ioan Brinzei și Nicolae Bihoiu.

George Pășlea a donat 2 sfeșnice și o miruitoare de argiat de chiuă în preț de 30 fl.

Dl. preot Nicolae Bihoiu a donat un clopotel cu 3 sonuri în preț de 6 fl.

Pe lângă mulțămăta frumoasă ținută în biserică cu ocaziunea sfințirii lor de către dl. paroh Nicolae Brinzei primească marinimosii binefăcători și aducători de daruri și pe această cale cele mai ferbinti mulțămite. Ato!puternicul D zeu cu puterea sa nemărginită le fie totdeauna întru ajutor.

Fie-le respăta: pacea, liniștea și sănătatea.

Bozovicium, l' 21 Aprilie 1900.

Ioan Brinzei,
preot român.

Creștine bune.

O dovadă despre simțul de iubire către casa lui Dumnezeu au dat femeile române din Cireșă, Zăvoiu și Ferdinandsberg, dăruind de sfintele sărbători ale Invierii Mântuitorului nostru Isus Christos trei perdele foarte frumoase pentru ușile altarului. Încă în ziua de lăsarea postului, d-na preoteasă Eufrosina Grozăvescu, adunând femeile din aceste comune, au hotărât să contribuie fie-care, după putință, pentru-ca să cumpere alte perdele în locul celor vechi, cari nu se mai potriviau cu biserica, azi din destul înfrumusețată. Nu a rămas femeie în comunele noastre, care să nu fi contribuit cu câtuși de puțin, prin ce au dovedit că le zace la inimă înfrumusețarea casei lui Dumnezeu; ba ce e mai mult, chiar și cele mai sărace au contribuit cu bani câștigați poate cu mare răgaz.

În Lunia Paștilor s'a făcut sfințirea perdelelor, când părintele Grozăvescu ceti în sîta bisericii numele fie-cărei contribuente, mulțămindu-le pentru frumosul dar făcut casei lui Dumnezeu.

Când aduc aceasta la cunoștință publică, cred că împlinesc o plăcută datorie, mulțumind din toată inima femeilor noastre pentru darul făcut. Îndeosebi este vrednică de recunoștința noastră d-na preoteasă Eufrosina Grozăvescu, căreia nu i-a fost greu a umbla din casă în casă îndemnând și rugând pe femei să contribuie fie care după putință. Au ajutat la colectare d-na Florica Pența, apoi femeile: Elena Vlădulescu, Neta Mageriu, Rusalina Moisescu, Nastasia Mageriu și Pătruța Tuștean, cărora încă le mulțămim pentru osteneala ce au avut cu colectarea. Bunul Dumnezeu să

primească jertfa adusă pe altarul casei ear celor ce au contribuit cu câtuși de puțin, să le dea sănătate, putere și răcoare bun, ca, precum până acum, așa și în viitor simțul de iubire către casa lui Dumnezeu să tot crească ca astfel să poată avea ocaziune de mai multe ori a lumii mărețele lor fapte.

Cireșă, în 23 Aprilie (6 Maiu) 1900.

Marcu Moisescu, Iordan Boldan,
epitrop. notarul comit. paroh.

Pentru tricolor.

În comuna Paulișă este loc pentru șitul vieritului, unde se uitocesc în anul milioane de ultoi și lucrează fe și fete. S'a întemplat că Nicolae Ursu Lazar Ruja, amândoi recruți, au pus drul nostru trei-color în pălărie, și vedu i vințelieriul, i-a provocat să-și arunce colorile din pălărie, că dacă nu, să merg pe sus din colină afară (ca și cum Dumniului ar avea cea putere să prindă de ei între mulțime de Români). Eară ei au zis: „Până ne va sta capul nația nu vom lăsa! Și D-voastră ru ai drept a ne provoca să le aruncăm, eu dat afară ai ave drept numai atunci, nu am ști lucra sau dacă nu am lucra.”

Ungurașul nostru s'a mâniat foarte mult și a luat briștele de ultoit și a zis să merge acasă. Ear plata pe ziua aceea li-a dat nu a plătit-o.

Ce cugetă Ungurii că doară pe banii care îi căpătam, dar nu în cinstea noastră, earăși pentru lucrul nostru,—ne vom lăsa de nație?

Notar vrednic.

Că avem și azi oameni, cărora le zace la inimă înaintarea națiunii și înaintarea funcționarilor, e mai pre sus decât să zicem. Dovadă e notariul din Bozovicium Teodor Oancea, care din mină când a ajuns în acest cerc, pe lângă năruirea conștiințioasă a oficiului său și năruirea exemplară, ziua-noaptea lucră cu admirat pentru înaintarea culturală a năruirii din cercul său.

Edificiile școlare, aflate în stare de reedificat și provăzute cu recuză lipsă; și pentru a se convinge de necesitatea umblare a copiilor la școlă recuză rădăcină învățătorului, precum și zelul și progresul aceluia, călătorii suși în persoană în flește-care com

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

„ODĂ”

închinată nou-alesului vicar episcopesc al Orăzilor-Marilor,
Prea Cuvioșiei Sale Părintelui:

VASILIE MANGRA.

Motto: „Bar tu priveghează întru toate, pătimește răul, fă merul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin” (II Tim. IV. 5.)

Chemat de 'naltele meniri
Să mergi la muncă grea și mare,
Tu fact pe cet din subjugare
Să simți 'n suflet fericiți:
Căci glasul blândului Părinte
Ți-a dat devisa: Înainte!

Tu știi acum, și-o știi și ei,
Dușmanii, cari Te împilară,
Că dreptul tot o să răsară,
Ori-cât îl zbuțuimă, mișei,
Că-i Dumnezeu cu noi, și tattă,
A vrut să biruim — odată!

Cu șapte vieți în pieptul Tău —
Cet șapte ani de umilire
Trăitu-i-ai cu 'nsufleșire
În lupta cinștii, tot mereu:
Și, dac'at știut răbda într'una,
Primește-Ți, dar, acum cununa!

De bucurie plângem toți
Și Te privim, așa, cu dorul,
Cum Te privește tot poporul
Dintre Carpați, Tisa și Mofl,
Și, par'că plânsul nostru-Ți spune:
Nainte, dar, Părinte bune!..

Ne-ai învățat să știm iubirea,
Ne-ai înălțat tot la virtute;
Ne-ai scos din vremile trecute
Eroiți, cari n-au dat mărirea:
Și-n urma lor, să mergi înainte,
Ți-ai pus și sufletul, Părinte!

Pe noi ne doare chiar, că pleci...
...E'n ceață ziua cea de mâne...
Dar, duhul Tău cu noi rămâne,
Și-o fi cu noi în cet de veci:
Că'n fapte măndre românești,—
Ori unde-ai fi,—cu noi trăiești!

Când idealul ne-'ncalzește
Pe cet-ce Te-am iubit mereu,
Noi știm, că bunul Dumnezeu
Ne ceartă dacă ne iubește;
Certat ai fost, și-acum iubirea
Din certu Ți-a dăruit mărirea!

Archiereul blând, cuminte,
Cu sufletu-ți de-aur, spuse,
Că 'n voia vântului sunt duse
Porniurile din inimă strimte:
Tu, pasă, dar, la luptă dreaptă,
Că luptă mare te așteaptă!

Covășint, ziua Stăului Mucenic George, 1900.

Preot Al. Munteanu al lui Vasile.

„Convorbirile Literare” despre „Enciclopedia-Română”

Se știe, că modestul domn C. D. vich, în prefața întâiului volum al „Enciclopedia-Română” sale, scria, că lucrarea sa mai pre sus de ori-ce critică. Am în diferite rânduri, cât de ridicat lauda de sine a modestului director, adică: din faptul că prea puțin are aceia, cari își scot la iveală greșelile deduc numai decât, că merita să și că în consecință ai titlul de „Grosser Scherz und Gelehrer!” Se făcea D-sa să telege, că tăcerea nu este totdeauna aprobare, ci în cele mai multe cazuri de a desconsiderare — bine sau rău. Ș'apoi mai era ceva. Scriitorii se prea interesau de greșelile „Enciclopedia-Română” și din considerație pentru „Asociația” care a luat răspunderea morală a această publicațiune.

Cu toate acestea s'au făcut suficiente observațiuni, în măsură să merita atențiune.—observațiuni, de dl. director, dacă ar fi mai senale puțin greoiu în facultatea percep

său, unde, intrând în școală și conștient de despre silința învățătorului, îi laudele meritate ori la din contră cu învințioasă. Pentru recuizitele jertfeste bucuroși și nu arare-ori din pariu său.

Îngrijeste de incassarea regulată a celor învățătorești, dar pretinde în ab, ca învățătorii să fie cât de conștienți în împlinirea chemării lor.

În zelul și dragostea sa cătră progresul cultural al tinereții din cercul său a până acolo, încât cu mari jertfe pro-dând însuși, pe lângă alte sacrificii și vîplul unui corist din Chiseteu pe timpul instruirii tinerimii, — a înființat cor compus din tinerimea din comunele și B-Lazurii. Cum-că acest cor a greab, se vede de acolo, că a doua zi Paști a dat un concert destul de reușit Beiuș. Să nu amintesc și de fundațiune a făcut o mai în anii trecuți.

Alfa.

Habic, Maiu 1900.

(Examen). În 1 Maiu sub președinția Rev. domn P. Uilăcan, protopopul paroh. al Răghinului, s'a ținut examen cu școlii profesionale din Habiz. Un număr de 96 elevi de ambe sexele, din obligați a umbra la școală, au luat parte la examen. Probă că Habicenii s'au de folosul școlii și că dl I. Olteanu, directorul respectiv, a avut norocul de a moduli, atât de mult căutat de cătră parte din colegii sei, de-a atrage copiii școlii, împreținindu-i cu ea.

Rezultatul acestui examen a fost peste așteptare de bun, ceea-ce a recunoscut și domn președinte în cuvântarea de încheiere, declarându-se foarte mulțumit aplicându-se pe dl învățător I. Olteanu, mulțumindu-i pentru străduință și pentru destoinicie sa în predare; constatând că d-sa a știut la toate obiectele de învățămînt să prevăzută în programul oficial.

Și în adevăr, dl I. Olteanu a meritat toate laudele, căci nemărginită trebuie să fie răbdarea și mare stăruința, ca în local miserabil, cu ușa crepată și fără pictoare, ferestrele ca vai de lume, în care cei 104 elevi au stat înghesuți; fără nici un mod pentru încălzitul sălii de învățămînt și nici la câte o bucățică de lemn, adusă acasă în fiecare dimineață de școlari, ai căror părinți s'a întemplat să aibă lemne; directorul în loc de căldură scoțînd un fum amar și nesuferit; și cu toate aceste neajururi și altele, între care plățirea neregulată a salariului, nu compează, — elevii sei

să pună în uimire pe ascultători prin răspunsurile lor clare și sigure, ceea-ce probează că au rumegat bine cele învățate.

I. Encheu.

Ruga și concertul din Jabar. De mult n'a fost atât de animată „Ruga de la Jabar” ca anul acesta. Priviam de o parte și ochii îmi schinteiau fărmecești de frumosul nostru port național, ear' inima mi-se sbătea mai tare ca de regulă, firește în urma plăcerii ce o simțiam, când junii falnici cu fetele drăgălaşe „rumene la față” jucau cu foc ardelean și de doi, de mă luau florii de bucurie. . . .

Toată ființa mea se obosisese de bucuria ce o simțam și pe lângă toate, cu nerăbdare așteptam deschiderea concertului, care se și făcu cu un elegant sextet „Christos a înviat”, din peana măiestrului compozitor Anton Sequens de la Caransebeș. După asta urmînd celelalte piese prea bine alese și foarte grele pentru ori ce cor, au mers așa de bine, încât nu voiam să cred că corul acesta, abia de la Anul Nou este reactivat prin zelosul paroh și dirigent Ioan Nicorescu și nu mă puteam de loc împăra cum de un cor atât de tinăr să fie în stare a concerta atât de frumos? ! Un marș ca al lui „Mihailu”, o compoziție succasă a dlui Vidu, dar' și foarte grea, să fie cântat de un cor de plugari și încă așa de tinăr! Ulterior aflăam însă, că succesul frumos este de a se atribui zelului neobosit al părintelui dirigent, care n'a cruțat nimic pentru deamna reușită a acestei petreceri. Eu constat după cele văzute și auzite, că, dacă vor merge pe calea apucată, apoi în curînd corul de la Jabar va fi numărât între cele dintău coruri de țărani.

Nu mai puțin li-a succes diletanților coriști și teatrul destul de greu, dar' și lung, care s'a jucat de singuratici fără nici o tremă și peste așteptare de bine.

Se începu apoi veselia după toată forma, care a înălțat-o mult și muzica cea bună de la Ohaba-mutnic; mă ridică după scaun coarda țiganului și nu'mi dădea pace să răsuflu și nici nu mă puteam stăpîni, când niște bujorași de fete și damicele frumusele mă siliau cu privirea înfocată să mă scol după scaun pe lângă toată oboseala ce rămăne omului după joc și să mă mai învîrtesc, știu, ca 'n jocul românesc. Așa am petrecut noaptea de rugă și concert de la Jabar și azi îmi mai sunt pictoarele în tactul ardelenesc și de doi.

Succesul moral a fost la culme, ear' cel material, după cum am înțeles, a fost de 80 coroane

Un rugan.

Corul școlarilor și al tinerimii economice rom. din Tornea sub conducerea dlui Inv. Romul Luțai a aranjat Lună a doua zi de Paști la 10:23 Aprilie concert și joc în favorul școlii, la care concert a luat parte un număr destul de frumos din're poporeni nostri, chiar și dintre străini au fost mai mulți. Nu pot trece cu vederea uimirea ce au făcut-o între cei de față fetițele îmbrăcate în costum național când au jucat, între cari se numără Angelina Banes, Cristina Banes, Livia Baba, Veturia Blaga, cari, când au intrat în sală, au produs un zîmbet de bucurie pe buzele tuturor, chiar și străinii erau încantați de bucurie, fala și cinstea bravului tîner învățător Romul Luțai, la al cărui îndemn s'au făcut toate acestea, precum și mulțumita celor ce au atăta iubire și dragoste de dl Inv., că la în demnul D-sale au făcut costuma naționale ficelor lor Gavrița Banes, George Baba și văd. Iulia Banes, etc. Dee bunul Dumnezeu, ca pilda lor frumoasă să fie urmată și în alte locuri. Petrecerea a ținut pâna în zorii.

A. B.

CONVOCARE

La a II-a adunare a „Reuniunii învățătorilor din pispărțământul Oraviței” (diecesa Caransebeșului) pentru anul 1899-1900 sunt poștiți pe Joi, 4/17 Maiu 1900, la 9 ore la școala română din Ciclova-montană P. T. Domni membri fundatori, ordinari și ajutători, precum și toți cei-ce se interesează de învățămîntul popular.

Programul:

1. Prelegere practică din „Învățămîntul intuitiv”, ce o va ține învățătorul V. Jian cu elevii sei;
2. Deschiderea adunării;
3. Recensiune asupra prelegerii de sub Nr. 1;
4. Disertațiune de învățătorul A. Frâncu;
5. Incassarea taxelor;
6. Propuneri.

Oravița-montană, 24 Aprilie (7 Maiu) 1900.

N. Băiaș, secretar. I. Trăilă, președ. desp.

PARTEA ECONOMICA

Un țipet îndreptățit.

Niște date statistice ce ne stau înainte asupra măsurii în care se trec beuturile spirtoase la popor, ne fac să stăm puțin de vorbă asupra acestui rău, asupra acestei primejdii economice și naționale, care ne pricinuește mai mari stricăciuni ca toate celelalte rele, de cari suntem îmbrân-

ciți și ne gătuesc, în chip firesc și măiestrit.

Cifrele acestei statistice ne arată, că împărțind pe familii prețul beuturilor spirtoase vîndute numai la sate (unde se vînd cele mai proaste și înveninatoare), se vine în cifră de mijloc 83 fl. de familia de țeran, dați pe holercă! Într'un sat de numai 150 familii, se aruncă pe valea veninului peste 12 fl. pe an! Îți vine acūși să nu crezi lucrul acesta, dar oficiile publice, cari țin seamă de trecerea beuturilor în țară, dovedesc cu negru pe alb și cu pungile cele pline de bani strîși din finanții și accisuri și din tot felul de vămii ce adună din trecerea beuturilor.

Dar eată ce e mai trist în toată povestea: Din potopul de bani dați pe beuturi la sate, 61 din 100 de părți, se dau pe holercă de tot felul, zisă vinars de prune, de bucate, de spirt, etc., și numai 39 din sută pe vin, care nu e așa stricăcios.

Ear cele 61 de părți de rachie, dovedită cu mult mai stricăcioasă și ruinătoare de trup și timpitoare de minte, împărțindu-le după părțile de țeară în care ele s'au trecut și se trec mai virtos — dam de aceea ce ziserăm că e „primejdie economică și națională”, căci din milioanele de buți de rachie, 70 din sută se deșartă în casele sêrace ale popoarelor mai înapoi rămase, între care locul întâiu îl țin nenorociții Ruteni, apoi vin Slovaci și noi... Români, și numai în măsură pe jumătate mai mică această otravă se trece și la celelalte popoare mai înaintate și în stare materială și în cultură, la Sârbi, Unguri și Germani. Ear cu vinul e lucru chiar întors: din cât vin se trece, 70—72 părți la sută, se trece la Nemți, Unguri și Sârbi, și numai ca vre-o 30 la sută la Români, Slovaci și Ruteni.

Și doar e un lucru dovedit ce nu are lipsă de altă stăruire deosebită, că cu cât un popor e mai înaintat în toate ale sale, cu atât el bea în măsură mai mică vinarsul, și îl va înlocui pe el cu beuturi mai igienice, ca vin de struguri, vin de poame, bere, etc., ear cu cât un popor e mai bătut de vremuri și de prostie, cu atât veți afla la el în măsură mai mare vinarsul și încă vinars ales de — rău!

ar trebui să țină socoteală, s'o ia domol cu areele de om învățat, apoi să facă o retractațiune onorabilă și să lăsa el pe terenul „pur” (?) financiar, de ori cine va trebui să-l recunoască de meser Macher und Meister“.

Așa i-se fac acum câteva observări și încă dintr'o parte, unde până mai curînd era tratat cu mînușii — anume partea revistei „Convorbiri-Literare”, de dl Diaconovich s'a bucurat de multe apatit. Reflexiile le face savantul istoric profesor universitar N. Iorga, ear' dl Diaconovich poate fi mîndru și închipuit, acest bărbat a ținut să-î învrednicească „opera” cu atențiune de câteva șire. Repetăm aceste șire, cari sunt o nouă cheie pentru înțelegerea misterilor „Enciclopediei”:

„A apărut o nouă fasciculă din Enciclopedia-Română, pe care o dirige dl C. Diaconovich, a cărui stăruință e mai presus de laudă. Din nenorocire nu putem spune nici un lucru și despre publicația, în serviciul căreia se pune această laudabilă stăruință.”

1) Și-o fi avînd și stăruința aceasta vre-o aplicație și vre-un scop. Un bun negustor știe deoseama dacă are să pierdă sau să câștige și nu ține în țîrg de cât câștigul e sigur! (Nota noastră).

coleur. Așa d. e. dlui Idieru, un profesor bucureștean i-se consacră de două ori mai multe rînduri decît lui Ilie Vodă Rares, care, dacă n'a fost profesor la București, a ocupat totuși onorabila situație de domn al Moldovei și a avut bunul simț de a nu scrie nimic. 1)

„Pe urmă — și credem că dl Diaconovich nu ne va disprețui *umilul nostru sfat* 2) — e imperios necesar, ca articolele relative la istoria Românilor să nu mai fie făcute... așa cum sunt. Cum sunt? Un resumat din cartea d-lui Xenopol în cele mai multe casuri și multă lume știe, că această lucrare e întrecută astăzi în toate părțile ei. Puțină ideie să aibă cineva de istoria Românilor și își va uita de necazuri cetindu-o. Un singur exemplu: dl Xenopol nu știa, că cuvintele *Cataneus Ianuensis* înscamnă Cattaneo din Genova, ceea ce e regretabil. Fiind-că d-sa a scris Cataneu „Ianuensul”, aflăm la litera I „Ianuensul” care privește pe bietul Italian 3). Așa o boafă 4) s'a mai făcut de altmintrelea și la

1) Și a nu scrie absurdități în „Enciclopedia-Română”.

2) Te înșeli, die Iorga! Dl Diaconovich n'are nevoie de sfaturile d-tale! El e mare „Schriftsteller und Gelehrter”, cel mai mare din „Ardeal și giur”... (N. Red.)

3) Cu alte cuvinte, eată un al doilea „Berni Detre” în „Enciclopedia”! Bravas!

4) O, Doamne! Nu una, ci boafă peste bo-roboafă!

litera H, unde găsim pe *Hasachi*, sultana care s'a amestecat în afacerile lui Cercel, pe când se știe că *Hasechi* e numele ori-cărei întăie soții a unui sultan“.

Până aci dl Iorga.

Eată dar dovedit, că și în partea istorică se strecoară lucruri de toată minunea. Mai adaugă apoi splendidele definiții ca „Iapa — femeiușă armăsarului”; „intrinsec — care este înălăuntrul”; „incompeten” — care n'are competență”... și veți vedé că acest dicționar al nostimadelor e din cale afară amuzant.

Foarte bine. În vremea asta de secetă a literaturii umoristice, nu putem fi în contra unei publicațiuni de acest soi, cu o singură condiție, bine înțeles, ca să nu se scrie pornografii, cum s'a făcut... Dar atunci să se spună franc, că e vorba de o publicație distractivă, care să serve ca *lectură de cafea*, — și să nu se mai facă știință de contrabandă cum s'a făcut cu „Berni-Detre”, cu „Ianuensul” și alte multe! — O „Enciclopedie Română” umoristică, cu dl voiașor C. Diaconovich ca director, mai înțeleg și eu.

Ch.

Pagini din istoria României

de G. COȘBUC.
1876—1878.

VII.

Smărdanul și Vidinul.

I.
Cștirea dorobanților, după ce a cuce-rit întăriturile de la Rahova, s'a oprit pe

loc să ierneze în tabăra întărită pe drumurile ce duc la Vidin.

Până ce oștirile noastre aveau de lucru cu amîndouă mîinile la Plevna, dorobanții nu puteau trage nădejde de ajutor. ear singuri n'aveau putere destulă să s'apropie de Vidin. Dar îndată ce Plevna s'a lăchinat, oștirile noastre de-acolo au și plecat să se împreune cu dorobanții de la Rahova, ca să plece toată asupra Vidinului.

Drumul, pe care l'au făcut oștirile noastre de la Plevna până dincolo de Rahova, în vre-o două săptămăni, a fost negrăit de obositor. Viscolul a ținut într'una și zăpada era până în brău; toate drumurile acoperite de troiene. Și cum era cerul vecinic înourat, ziua abia se deosebia de noapte, căci n'apuca bine să se facă lumină în vîzdub, și și începea să se întunece.

Batalioanele, care mergeau în frunte, se luptau cu zăpada, trudindu-se mereu să afie drumurile, să le curățe de zăpadă și să facă poduri. Dar le era de geaba munca și truda, căci viscolul acoperia earșii drumurile, așa că batalioanele, cari urmau, aveau să se lupte din nou cu aceleași greutăți. Noptile erau gozav de friguroase și întunecate ca mormîntul. Soldații nu s'au desbrăcat nici de haine, nici de arme, cât a ținut drumul; dormiau pe zăpadă, învelșiți

Ear' surorile sale inflorite, cu care vinarsul își intra în casă, sunt: moleșirea din ce în ce mai tare a trupului, până când îl face să ajungă o ruină tristă, un putregaiu pe care îl va înfrânge vremea înainte de vreme, apoi slăbirea minții, pe care o va face vecină cu hăbăucirea, ori chiar hăbăucie jalnică, ce nu mai poate cuprinde și judeca aproape nimic, și decadența neamului, dând părinții, moleșiți de această beaură, naștere la copii tot mai slabi ca ei, tot mai pipirniciți, tot mai amăriți. Pe când neamurile ce își stămpără setea și oboseala, cumpătat, cu beauri mai sănătoase, cum sunt vinurile curate și berea, acelea dau înainte în toate neasemenat, mai tare! Vezi poporul german (din Germania), unde curge berea vale și pe sate, ce popor voinic e, ce sporire dă: 800.000 pe an (la 48—50 milioane, adică la 50 de locuitori 1 mai mult pe tot anul!) Ear' noi? Noi la 200 de locuitori ne sporim la an cu 1.

Dar' să nu ne uităm la îndepărtății Germani, să ne uităm în țeara noastră însași: aci de ani și ani de zile cetim, că cercetările ce se fac asupra sporirii populației, dovedesc, că între alții, noi Români, pe care ne întrec încă numai Slovacii și Rutenii cei ziști deja „popor mort“, suntem cari sporim la număr cu mult mai încet de cât de pildă Ungurii sau Sârbii, — și statistica ce ne stă înainte nu uită a mărturisii, că una din pricinile acestei rămăneri înapoi a poporului nostru, este și dedarea lui la beutul fără frâu a otrăvei numită „vinars“.

În câteva foi serioase și cu durere de inimă pentru viitorul poporului, se dau țipete, strigări mari, de durere, la vederea tristului chip.

Repetăm și noi țipetul, și am dori, ca el să atingă urechia fiecărui Român și spaimă să așeze în sufletul lui, doar' se oprește el însuși și oprește și pe frații săi de primejdiosul povârniș, pe care alunecăm.

Oare să nu mai fie îndreptare? O! să nu vorbim de a nu fi! Este, și încă fără nici o durere deosebită. Vom arăta și cum credem aceasta.

(„B. E.“)

Partea Literară.

LEGENDE.

Iarba fiarelor.

Câte ierburii sunt pe fața pământului toate-și bune de ce-și leac; dar nu fiecare le cunoaște și știe folosi. Toate sunt cunoscute, unuia una, altuia alta sau mai multe; numai iarba fiarelor dintr'un milion abia ucule cunoaște, pentru-că în rari locuri se găsește și unde se găsește, stă ascunsă, și numai ea a tăiat să spună la ce-și de folos când, în vremile de mult, o babă descântătoare și fermecătoare, până în rășărit de soare, când toate ierburile vorbesc, umbla pe câmpuri, păduri, codri și pustietăți, ca să asculte și să înțeleagă tainele ce-și le șoptesc ierburile. Baba, vicleană fiind, totuși a aflat taina și a ierburii fiarelor, și cum? Văzând baba, că de câte-ori trece pe lângă ea, o aflu tot tăcută și sgușită, dela o vreme a prins a o întreba: doar' ești bună pentru asta, doară pentru cela leac, sau pentru alt oare care, până când nimerind odată cu întrebarea, iarba fiarelor a zămbit și baba a dat cu socoteala, că da, și probând a aflat, că e bună și de folos, că: atingând cu o frunză numai din acea iarbă — și ceea mai puternice lăcături și zăvoare sar din loc, dând intrare ori ieșire. Numai acei oameni cunosc iarba fiarelor, cari au mână bună cu diavolul, și aceia sunt foarte rari. Șerpele, fiind făcut din diavol, încă o cunoaște și fiind-că iarba asta mai are și puterea de a închege carne la carne, os la os și vină la vină: dacă un șerpe devine tăiat în bucăți, cellalți șerpi aleargă și, aducând iarba fiarelor, leagă pe cel rănit și tăiat, împreunându-i bucățile: acela în scurt timp se vindecă așa, că nu se mai cunoaște pe unde a fost tăiat; dar apoi se face și mai primejdios. Tâharul cei vestiți încă au sub unghit ascunsă iarba fiarelor, cu ajutorul căreia scapă din prisoare.

G. Bodnaviu.

ÎNVIEREA LUI LAZAR.

(Auzită în Frâua.)

Publicată de: Isidor Depp.

Viftania frumos nume,
Poate-se lăuda în lume,
Că dobândit omul bine
Cu trei raze dintru sine.
Treii raze de rozmarac
Le-a iubit Domnul cu drag.

Smarac le-au zis numele,
Că ard ca luminele.
Și ce lumini se grăesc,
Numele lor se găsesc.
Sunt trei frați din doi părinți,
Cu bun nume împodobii:

Lazar, Marta, Maria
Din satul Viftania.
Făcu Domnul o minune,
Luând pe Lazar din lume;
Eară după patru zile,
Domnul făcător de bine,
Călători cale bună
Ca ucenicii împreună,
Până la Viftania,
La Marta și Maria.
Ele pe Christos văzând,
La picioare jos căzând,
Plânseră mare plânsoare,
Udând sfintele picioare.
Și așa grăiră ele,
Fiind cuprinse de jale:
— „Oh, Isuse, Domnul nostru,
A murit fratele nostru.
De-ai fi fost, Doamne, de față,
Lazar ar fi în viață“.
— „Nu-i mort Lazar, numai doarme,
Și earăși va să se scoale“.
— „Știm, că ear se va scula,
Când morții vor învia“.
Și cu multă stăruință
O mers până la gropiță.
Acolo Domnul Isus
Ridic-a ochii în sus,
Părintelui mulțumind
Minune mare făcând.
Cu glas mare a strigat
Lui Lazar cel îngropat:
— „Vino, Lazăre, afară
Și mai ești la lume eară“.
Atunci Lazar învia,
Pe surori le mângăia.
Trei zeci de ani mai trăind,
Lăcrămile necurmând,
Până earăși s'o mutat,
Unde Domnu l'o chemat.
Acolo să viețuească
Împărăția cerească.“

Viers cătănesco.

(Dela Göniggrätz.)

Doamne sântă, rău s'aude,
Unde sunt armate multe,
Pe vale la Severin,
Unde-i răul cel de chin.

*) Acest vers se cântă la Duminica Florilor, după liturgie, în biserică.

Dela Severin în sus
Pe toți în lagăr ne-au pus,
Val, săraci feciori frumoși,
Cum stau în lagăre scoși
Cu puștile în piramidă,
Cu proțapu fără pită;
Ba nici apă de băut
De trei zile n'am avut.
Stau în gлід ca niște brazi
Cu curele îmbrăcați
În picioare noaptea întregi
Ca să fim gata de grabă,
Când ziua că se făcea,
Fărgăturung ne sufla
Și pe dealuri ne nșira.
Și stam gata de bătae,
Ca Franțuzul să se tao.
Când soarele răsăria
Fărgăturung ne sufla.
Toată oastea s'aduna
Franțuzul tare venia
De tot locul coperia
Și nimic nu se vedea.
Alta nu puteai cunoaște,
Făr' de a Franțuzului oaste
În haine roși îmbrăcați
Și de bătae gâtați.
Venia el tare spre noi
Să ne-apucăm de război.
Not bine l'am așteptat,
Și de foc ne-am apucat
Mai întâiu cu tunurile,
De răsuna dealurile
Și cu puștile împușcam
Și cu rachetele dam, —
Tare cu focu-i prădam.
Dar Franțuzul cum lucra
Cu puștile împușca
Și cu granatele da,
De pământu răsuna,
Când era în prânzu mare
Vine-un general călare
Și strigă în gura mare:
„Înălțate, împérate!
Pune pace nu te bate,
Lasă să răstăluim,
Că de nu, noi toți perim“
Ear înălțatu' împerat
Foarte rău s'o supărat
Și așa o cuvântat:
„Acum ved că sunt lăsat;
Faceți, dragii mei, ce-ți
Răstăluși, nu zic ba,
Care-ți mai pute scapa“.

Culese (în Frâua) de: Isidor

în mantale, ca vai de ei, făcuți roată, unul cu capul pe genunchii altuia. Dormiau mai mult flămânzi, decât sătui, din pricina întârzierii carelor cu hrană, cari se luptau cu nămeții.

Tunarii au suferit mai mult. Drumurile erau când pe deal, când în vale, și caii la deal nu puteau urca tunurile prin zăpada înghețată, ear la vale alunecau cu tunuri cu tot și se prăpăstiau. Apoi dedeau de ponore acoperite cu zăpadă, pe care nu puteau să le știe, și cădeau în ele. Și le esia sufletul bieților oameni până ce scoteau tunurile din ponore, mai împingându-le cu umerii, mai ridicându-le pe brațe.

Apoi din pricina viscolului care acoperia drumurile, oștile noastre rățăceau și făceau ocoluri, și de multe ori tocmai a doua zi vedeau că apucaseră drumul greșit și se întorceau îndărăt de unde plecaseră eridimineața. Ear vremea rea se pusese cu temelie pe capul lor, de părea că e jurată și că n'are de gând s'o mai sfirșească.

Cu toate acestea, oștirile au sosit în bună pace și fără perderi de oameni, dar' cu multă pierdere de vreme. Mulți s'au ales cu picioare și cu urechi degerate, dar atâta a fost tot.

Ceealaltă parte de oștire, care ducea pe robii Turci la T. Măgurele, a suferit

și ea de asprimile vremii. Convoierile pe cale erau icoane ale celei mai jalnice suferințe. Câte 2000—3000 de Turci încunjuțați de ostașii Români cu baionetele pe pușcă se țirau pe câmpiile fără drumuri, morți de foame și de oboseală. Bieții Turci, istoviți de sărăcia grozavă din cele din urmă zile ale Plevnei, sfirșiți de necontenitele trude de prin șanțuri și zdrobiți de luptele în care au fost prinși, abia-și țirau trupurile înghețate. Și erau desculți, în haine de vară, ba cei mai mulți numai în cămeșă, rupți și sdrențuroși, și gerul înghețase toate apele! Zăpada înghețată le sângera picioarele goale, gerul le învinea obrazul, ear vântul ascuțit le crăpa pielea de pe trupul aproape gol. Soldații noștri, răsbiiți și ei de frig, siliau pe bieții Turci să meargă repede, și cu toate că le era milă de ei, erau siliți să-i ia cu răul, pe nevoiași robii și să-i alerge până ce cădeau de oboseală unul câte unul pe câmp. Și cel ce cădea, căzut era, acolo în drum era lăsat să moară singur, în pustiu câmpiilor ninse.

Și pe lângă toate, îi chinuia foamea pe toți deopotrivă, pe Români și pe Turci. Soldații noștri aveau puțină merinde; ear dacă li se îndelunga drumul, o isprăviau și ajungeau s'o ducă într'o foame. Până aveau și ei câte ceva, împărțiau de milă

cu Turcii. Dar nici puținica pâne ce o aveau, nu le era de folos, căci îngheța de se făcea ca fierul, Ear prin sate nu se găsea nimic de mâncare, nimic; satele erau sărăcite de cu toamnă de oștirile de la Plevna.

Și așa, flămânzi și necontenti bătuți de viscol, luptându-se cu drumul, veniau rinduri-rinduri spre Dunăre. Turcii leșinați de foame și neputând să se mai miște, cădeau jos, ba înșiși se trintiau în zăpadă, mai bine vrând să moară odată de cât să se mai chinuiască până la Dunăre. Ear peste cei căzuți se așterna zăpada și-i îngropa iute-iute, căci ningeau cu nemiluita. Ear peste noapte se adunau lupii de prin pădurile învecinate și desgropau pe bieții înghețați din zăpadă, și căți scăpau de lupi, cădeau pradă corbilor, cari se țineau stol după convoiuri.

Și pretutindeni, pe unde trecea un convoiu, înaintea lui se vedeau cete de lupi risipiți, cari se ascundeau prin păduri, ca să iasă earși la drum îndată ce trecea convoiul, căutând pradă nouă. Și pretutindeni cei sosiți în urmă găseau oase de oameni, de ale celor cari căzuseră pe câmpie cu vreme de zile înainte, și trupurile celor ce trecuseră cu convoiul astă dimineață. Ear în urma fie-cărui convoiu rămăneau alte cadavre, și tot drumul de la Plevna până la Nicopole era sâmenat cu oase de Turci.

Pe unii, pe cei răniți, li adău care. Și de multe ori ai noștri li dău zi întregă și abia târziu băgau de că bieții Turci înghețaseră în car mult. Atunci li trintiau din care, lăssau pe câmpie. Nu era chip să îngroape pe o grozăvenie de vreme era.

Dar erau de văzut și lucruri mai jalnice. Turcii erau legați de mai mulți la un loc. Și se întău unul ori doi din șir să cază jos și să și ast-fel trăgeau după ei și pe cari ar fi putut să meargă înainte. Și grămadă cu toții, cei vii legați de de cei morți, neputând nici să-i dînșii și nopotându-se nici desfă

Tristă îndatorire aveau acei ai noștri! Li-se frângea inima de nu puteau nici într'un fel să-i ajute și soldații noștri cădeau de de frig și de foame, pe drumuri luați în spate și duși așa.

Cei ce au văzut la Măgurele sozărurile de robii turci, nu vor uita jalnică icoană a acestor convoiuri: spune și ai scrie, nici pe departe arăta ticăloșia, în care ajunseseră

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“ tak. és hit. int. aradi czég végrehajthatónak Onaga Vaszali doncsényi lakós, végrehajtást szenvedő elleni 680 korona tökekövetelés és járul. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. tör-vényszék a buttyini kir. járásbiróság területében fekvő és a Doncsény községi 38. sz. tkvben A I. 1—5 alatt felvett 36. sorzámu beltelkes ház és 1 negyed külállományu szántóföld 1058 korona kikiáltási árban az 1900. évi június hó 8-ik napján délelőtti 10 órakor Doncsény községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni, úgy mint:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

2.) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 105 kor. 80 fil. készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszt. rend. 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60 t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéseével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3.) Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december hó 6-án 39425 I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani. Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tkvi hatóságánál és Doncsény, Prezest, Borossebes község előljárárságánál megtekinthetők.

Borosjenői kir. jbiróság tkvi hatósága, 1900. évi január hó 18-án.

Bittó, kir. járásbiró.

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbiróság mint tkvi hatósága közhírré teszi, hogy a „Victoria“ takarékos és hitelintézet aradi czég végrehajthatónak Szimion kertesi lakós, végrehajtást szenvedő elleni 380 korona tökekövetelés és járulékos iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. trvszék a buttyini kir. jbiróság területén és a Kertes községi 5 számu tkvben A I 3. 5—9 alatt felvett b. ház és 5 drb szántóföldből álló 800 korona kikiáltási árban az 1900. június hó 7-ik napján délelőtti 10 órakor Kertes községhezánál tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2.) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának vagyis 80 koronát készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszt. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéseével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói pénztárnál befizetni.

A bíróság a bánatpénzt az utolsó részletbe fogja beszámítani. Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tkvi hatóságánál és Kertes, Borossebes, Prezest község előljárárságánál megtekinthetők.

Borosjenői kir. jbiróság tkvi hatósága.

Bittó, kir. járásbiró.

Pravul lui Géza Somogyi, patentat sub nrul 13652
e escelent pentru ajutorarea mistuirei
la animale
și e de un deosebit efect împotriva tuturor
boalelor de porci.

Estrasul brevetei reg. ung. de sub nrul 13652.

Obiectul prezentei invențiuni e o procedură și constă din producerea pravului nutritor, care amestecat atât fluid, cât și tare în nutrimentul animalelor, și cu deosebire al rimătorilor, le înlesnește puterea d'a mistui.

După-cum experiențele au dovedit nutrimentul provăzut cu acest prav nutritor înriurește foarte mult asupra constituției animalelor, intrucat puterea lui de rezistență, în potrirea boalelor, abia după o scurtă întrebuintare o sporțește în mare măsură.

De luat aminte.

Pravul, pe care rimătorul îl primește d'odată cu nutrimentul, după mistuirea în stomach ajunge în intestinele cele subțiri, unde mai departe mistuindu-se părțile potrivite ale pravului se sbeau în vasele sugătoare, ale stomachului și prin vinele organelor nutritoare trec în sînge, și prin nenumăratele vase de sînge se imprăstie în toate părțile corpului; d'aici vine că conținutul pravului lucră din lăuntru, fiindcă dacă invenția mea va fi regulat folosită, e împreunată cu succes sigur.

Un flacon de 1/4 chilgr. 90 bani (45 cr.),
un flacon de 1/2 chilgr. costă 1 coroană și
80 bani (90 cr.)

Se capetă la **Ioan Sladec** în **Mehădia**,
singurul vinzător pentru piață și împrejurime.

Cercati

și Ve veți convinge!!

Că în „PRAVALIA“ ce și-a deschis
Fabrica însoțirii călțunurilor din Arad
palatul „Minorităților“ strada bisericii
(Templom-uteza.) Veți găsi tot felul
ghete trainice, de cali tate excelentă, fastoase
elegant și cu prețuri ieftine încă de la
public nu mai este expus se cumpere
bani scumpi fabricațiuni slabe din stră
nătate.

Asortiment bogat de papuci pliuș, pentru dame.

Comanda după măsură se primesc și se execută prompt.

Ne rugăm pentru spriginul binevoitor al On. public, pe
ca să putem valora această nisuință a noastră și ca în
chip să fie ajutați micii industriași ai orașului nostru.

Cu toată stima:

Direcțiunea însoțirii